

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel

helyben vagy vidékre postán:

Egy hóra 40 kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Egész évre 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca. (Biharmegyei takarékpénztári épület), hova a hirdetések és az előfizetési-díjak küldendők.

Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI

ÉRTESÍTŐ

Hirdetések díja:

6 hasábos poltsorért egyszer . . . 6 kr.
Háromszor és többször 4 kr.
Nyitóról 4 hasábos poltsorért . . . 20 kr.
Kölyegdíj minden hirdetés és nyitóról 30 kr.
Kezelve vonatként 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei takarékpénztári épület).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

TARSDALMI HETILAP.

HIREK.

*** Pálinka után borotva.** Nagy riadalmat okozott tegnap, vasárnap délután a franciasoron egy fiatal asszony öngyilkossági kísérlete. A disznóiban Tóth Juliánát, ki Nagy Sándorral vad házasságban él, véreben fetrengve találták. Nyak és karjai átvoltak metszve és iszonyú kínokat szenvedett a későn érkező segítség miatt. Még reggel 6 óra körül követte el az öngyilkosságot férjének a borotválás miután minden áron menekülni akart az élettől, órák hosszáig visszatarotta magát a javszékélestől és a nagy vérvesztés után már nem volt ereje, hogy segítségért kiáltson. Nagy keresés után találtak rá az eltűnt asszonyra, akit Faludi örmester a telefon-értesítés után azonnal beszállított a biharmegyei kórházba, ahol gondos ápolás alá vették. Az orvos véleménye szerint a sebesülések nem életveszélyesek és az öngyilkos jelölt felgyógyulhat. Legérdekesebb a dologban, hogy Tóth Juliánna azért akarta magát elveszíteni, mert pénteken leitta magát és szegényen nem mert a lakók elé menni.

*** Nagyvárad millenáris festménye.** Tudvalevőleg az ezredév alkalmával Nagyvárad város közönsége is festet egy történelmi képet Bihari Sándorral, városunk derék szülőfővel. A genre-festő, úgy látszik, kitesz magáért, mint történelmi festő is. Egy műbíráló e képről következőleg nyilatkozik: Bihari Sándor vázlat címén teljesen kész festményt állított ki, körülbelül a legjobbat a megrendelésekre készült művek közt. Nagyvárad városa rendelte meg azt a jelenetet, mikor Zsigmond király Ulászló lengyel királyt fogadja Szt. László sírjánál a székesegyházban. Valamelyik legenda Szt. László királyról valószínűleg jobban lelkesített volna, mint a két király szertartásos felvonulása egy találkozási pontra. De Bihari festőleg érdekesen rendezte el a gót faragványos kőkoporsónál a szertartásos alakokat, két királyt, vitézeket, papokat, s egy csomó apácát. A vázlat, melyen rajta a régi kor ózamatja s a helyszent voltának hangulata, annyira érett s arányában is oly helyes s kidolgozásában bevégzett, hogy szinte önkénytelenül kérdezzük, vajjon a sokkal nagyobb alakú kidolgozásban nem veszít-e mind abból, mely most tetszik rajta.

*** Rémhír Nagyváradon.** Szombaton este felé borzasztó vasuti szerencsétlenség híre járta be a várost. Hajmeresztő részleteket beszéltek arról a katasztrófáról, mely szombaton reggel történt volna a dobrestri faipar vasuti vonalán. A tavalyi szivertázó szerencsétlenséghez hasonló kisiklás áldozatait láttuk magunk előtt vérző sebekkel, megcsontított tagokkal, amint javszékével kiabálnak a segítség után. A rémhír hallatára volt dolga a telefonos kisasszonynak, alig győzte kapcsolni az előtte gyors egymásutánban lehulló lemezeket. Biztos hírt azonban senki sem tudott kapni sehonnán. Számosan kimentek a pályaudvarba Belényesből érkezett esti vonat elé, hogy valami pozitív adat birtokába jussanak. A Dobrestről érkezett vasuti főmérnök aztán megmagyarázta az alárm okát. Szitányban, mely csak felőrányra fekszik Dobresttől, egy felborulás történt és a kocsiiban ülők a mélységbe zuhantak. Súlyos sebesülések történtek. Ennyi igaz a rémes vasuti szerencsétlenségből.

*** Új iparvonat a megyében.** A lunkászpriei uradalom — mint levelezőnk írja — pár hét óta egy hosszú iparvasut építésével foglalkoztat számos munkást. Az uradalom tudvalevőleg gőzfűrészt tart fenn és az iparvágányon szállítja majd le a nyers anyagot a hegyi erdőkből.

*** Miniszteri köszönet.** Nagyvárad-város mérnöki hivatala igen érdekes munkát állított össze a város vízzel való ellátásáról. Az érdekes munkát a tanács többek között a földmívelési miniszternek is megküldötte, a ki ezért tegnap a következő köszönő iratot intézett Sal Ferencz királyi tanácsos, polgármesterhez:

A város vízzel való ellátására vonatkozó s a városi mérnöki hivatal által számomra felajánlott monografiát elfogadom s annak megküldéséért köszönetemet fejezem ki.

*** Rajzkiállítás a főgimnáziumban.** Tegnap délelőtt nyit meg a főgimnáziumban a rajzkiállítás, mely ügyes elrendezésével Sidlovits Kálmán rajztanárnak a műizlését és szorgalmát dicséri. A gimnáziumi rajzkiállítás megteremtése s a növendékeknek igazán meglepő produkciója kizárólagos érdeme a fiatal jámborcizós rajztanárnak, kinek vezetése alatt a gimnáziumi ifjúság rövid két év alatt majdnem felülmulta a reáliskoláét, mely hivatásszerűleg tanulja a rajzot. Már az elsőbeliek is meglepő dolgokat (magyar czimereket) produkáltak, de azért a többi osztályok kiállított rajzai is arányban vannak amazokkal. Különösen figyelemreméltók. V-ik osztály: Rácz Endre, Rothauer Ignác, Klein Ferencz és Sarkadi Béla. VI-ik osztály: Labdavszky János, Magyar Zoltán. VII-ik osztály: Antalóczy Nándor, Steiner Ernő, Fráter Pál. VIII. osztály: Spitzer Márton, Leidl és Kedacsics Róbert. A kiállítást naponként 9—12, délután 3—5-ig bárki megtekintheti.

*** Veszett gyermek.** Sarkad-Keresztúron — mint onnan írják — Patkásy nevű földművelőnek 4 éves kis leányát egy kutya három héttel ezelőtt homlokán megharapta. A gyermek sebé, mely teljesen jelentéktelennek látszott, begyógyult és semmi baja sem volt a mult péntekig, a mikor a víziszony tünetei jelentkeztek rajta. A kétségbeesett szülő bevitte a leánykát Sarkadra, ahol dr. Spitzer vette gyógykezelés alá, azonban már segíteni nem lehetett, mert a betegség teljesen kitört a gyermekben. Borzasztó volt nézni, mit művelt a kis ártatlanság, midőn vizet kínáltak neki. Rögön elvesztette eszméletét és iszonyu taglejtések között forgott, vonított, míg ki nem fáradt.

*** Esküvő.** Molnár Béni vasuti hivatalnok tegnap d. e. esküdött örök hűséget Klein Jakab helybeli polgár kedves leányának. Jenninek a polgári esküvőt Dr. Kecskeméti főrabbi egyházi áldása követte az örömszülők lakásán.

*** Békésmegye monografiája.** A szomzódos Békésvármegye hazánk ezer éves fennállásának emlékére a vármegye történetét megírta dr. Karácsonyi János által, hogy ezzel a dicső elődök iránti kegyeletét lerója, másrészt, hogy a mult és jelen állapotok leírását hagyományként a későbbi nemzedéknek megörökítse. A diszesen kiállított mű 1-ső kötetét — mely 521 lapra terjed — Békésmegye törvényhatósági bizottságának határozata folytán Nagyvárad városának is megküldötte, hogy azt emlék gyanánt levéltárában megőrizni sziveskedjék.

*** Aszfalt-járda Belényesben.** A vidéki kisebb városok is kezdenek kibontakozni a régi maradiság nyúgeiből. Az ilyen kisebb vidéki városok között ujabban Belényes kezd külsőleg épülni, szépülni, ami fölött csak örvendeni tudunk, különösen ha meggondoljuk, hogy Belényesnek feladata ama vidék kulturális központjává lenni. Utóbbi időkben — mint onnan értesítik lapunkat — befolyásos egyének azon fáradoznak, hogy az előkelőbb utcákat aszfalt-járdákkal lássák el, ami mindenesetre kívánatos, amennyiben Belényes meglehetősen sáros szokott lenni, különösen az őszi és

tavaszi hónapokban, mikor az esőzés beáll, de meg télen át is, ha — nem fagy. Haladni kívánó egyének közelebb kérvénynyel járulnak a képviselőtestület elé az iránt, hogy az aszfalt-járda készítésére vonatkozólag alkottassék szabályrendelet oly formán, mint ez Nagyváradon történt, hogy t. i. ha valamely utca lakosainak kétharmadrésze az utca aszfaltírozását kérelmezi, az esetben a község kényszerítse el azt s az elkészítési költség egyharmad részét az illető háztulajdonosok viseljék. Természetesen, ott is vannak maradiak, akik Pató Pállal tartanak: Ejh! ráérünk arra még! Pedig hogy Belényes ily aszfalt-járdákkal sokkal városibb képet nyerne, mint amilyennel most bír, azt talán bizonyítani felesleges.

*** Orvtámadás egy rendőr ellen.** Gyöngyösi János rendőrt tegnap éjjel a Kőfaragó utcán, a hol szolgálatot tett egy kövel úgy fejbe ütötte valaki, hogy kénytelen volt a laktanyába vonulni súlyos sebe miatt.

*** Jelinek Ferencz kitüntetése.** A nagyvárad kertészkiállítók közül egyedül Jelinek Ferencz tüntette ki a kiállítást bíráló bizottsága. Kiváló műkertészünk a milleniumi nagy érmet nyerte, mely a vidéket tekintve, az első díj. Farkas Ferencz, a váradveleencei műkertészeti telep tulajdonosát is mint közreműködőt jutalmazták a másodrendű éremmel.

*** Az utolsó fagyos szent.** Ma van Orbán napja és mégis a legkellemesebb tavaszi napra virradtunk. Igaz, hogy tegnap kissé lehült a levegő és esett, utána meg este futt, de hát az idén nincs okunk az Orbánokra haragudni, akiket névnapjuk alkalmából kétszeresen gratulálunk a szép időre való tekintettel.

*** A bűbájós tavasz.** Mit ér? Mit ér, ha még mindig őszi, vagy téli ruhában járunk. Közegészség elleni merénylet, ha a hűvös esteken felső nélkül sétálunk. Neumann M. Sándor férfi és gyermekruharaktárában oly olcsón, oly jó öltönyöket, felöltőket lehet vásárolni, hogy azért a pénzért nem érdemes takarékoskodni. Az üzlet Nagyváradon a Bémer-teren a Poynár-házban van és ott mindenkit pontosan kiszolgálják.

Csanády Sándor.

Nagyvárad, május 25.

Ma leplezik le Nagy-Kerekiben azt a siremléket, amelyet a berettyó-ujfalui választókerület 48-as függetlenségi polgárai emeltettek az elhunyt hamvainak megjelölésére.

E tény előtt kegyelettel hajlunk meg, mert népünk nemes szívére vall. Nem keressük azt se: vajjon részvált-e Csanády Sándor arra, hogy közadakozásból emelt gránit hirdesse az idők folyamában — hol nyugszik ő.

Azt mondják: a halottakról vagy jót, vagy semmit. Nem osztjuk ugyan ezen nézetet, mert hiszen ilyen nézet elfogadásával kritikai történetet nem lehet írni, holott arra szükség van.

De legyen, respektáljuk ama nézetet, nehogy kegyeletlenség látszassunk; mindazáltal mondjuk ki, hogy az utolsó szittya nem épen az az alak, akinek tettei a költőt inspirálhatják ditirambikus kitörésekre.

Szittya volt, igaz, de olyan, amelyből nem kérünk. Arisztokrata, mint senki más; cseledjével szemben kegyetlen mindig, aki korbáccsal kezében adott súlyt szavainak sat.

Hogyan lett szegény emberré?

Semmiesetre sem úgy, amint sokan szeretnék feltüntetni. Rosz gazda volt szegény, ennyi több mint bizonyos. Szép vagyonából jótékonykezelt ugyan edeskeveset, vagy semmit nem kapott. Elvitte azt a perlekedés és más kedvtelés, no meg a politika. Kérdezzé-

férfi szabó-üzlet

Olaszi, Fő-utca, Orsolya-Apácák bérháza. A legújabb tavaszi és nyári szöveteim már megérkeztek, előnyös bevásárlás folytán 30%-kal olcsóbb mint bárhol, mérték szerint a legújabb szabás szerint. Szöveteiket méterenként gyáriáron alól.

MITTEILER EDE

Világvilágítás!

tek meg a bihari ev. ref. egyházmegye jelenlegi esperesét, Szabó Károlyt, hogy az egyházmegye egykori segéd-gondnoka mi jót tett egyházmegyéjével? Csinált ugyan pár alapítványt, de annak kamatait se fizette be soha s utóljára az alapítványt is törölni kellett.

Csanády Sándort a pártpolitika elitelheti és felmagasztalhatja, amint céljaira szükséges. A függetlenségi párt előtt felállíthatják követendő ideálul, mert tény, hogy elveihez törhetlen kitartással ragaszkodott mindaddig, míg lehelt. E tekintetben jellem volt az öreg, hajthatatlan jellem.

De vajjon elég-e ennyi? Döntsek el mások.

Mi az emberrel kívántunk foglalkozni néhány sorban, az általános emberrel és nem a politikussal s kimerjük mondani, hogy „a magyar nemzeti önállóság és függetlenség tántoríthatlan bajnoka“, mint társadalmi ember nem üti meg előttünk azt a mértéket, melyet el kellett volna érnie születése és vagyonánál fogva.

A sírkő, melyet ma lepleznek le Nagy-Kerekiben, ime így ismerteti az öreg, most már porladozó kucuczot:

Csanády Sándornak,

*a magyar nemzeti önállóság és függetlenség tántoríthatlan bajnokának,
emeltette ezen egyszerű emléket
a berettyó-újfalui választó-kerület közönsége
1896. május 25-én.*

Kissé fentebb ezen felirástól a következő sorok olvashatók:

*Született 1814. október 4.
Meggalt 1892. június 17-én.*

Legalul a kerületi 48-as függetlenségi párt jegyzője Kovács Ferenc által készített következő — a helybeli lapok által következetesen egy sor kihagyásával közölt — nyolcz soros vers van felvésvé

*Ki mindent áldozott
Házjáért,
És nem várt érte
Jutalmat, bért —
S védte nemzetének
Igaz jogait,
Most halá után
Állva pilen itt!*

*

A dicsőítés hangjai között a mi szavunk talán disszonanciát fog képezni. Nem tehetünk róla; a kép másik oldalát is meg kell mutatni, hogy igazán tudják az értéket.

Veritas.

Táviratok.

Millenáris alapítvány.

Szeged, május 24. (A „H. É.“ eredeti táv.) Oltványi Pál prépost a millenium emlékére százhuszszor forintos alapítványt tett egyházi célokra. Az áldozatkész prépost a csanádi káptalan-

A „HETFOI ÉRTESEITO“ TÁRCZÁJA.

Király.

A „Hétfoi Értesítő“ eredeti tárczája. —

Mikor még vágyva csüggtem az anyám meséin, mikor még örültem az életnek, hallottam valami ócska, romantikus mesét:

Szerelmes volt a király deli fia. Szerette a paraszt leánykát. Elment az édes apjához, térdre hullt az öreg király előtt és könyörgött:

— Hadd, vegyem el a pásztor leánykát, szeretem, imádom.

A jóságos koronás agg fölemelte nagykaru trónusában fejét s mialatt hosszú, fehér szakállán, s bíbor palástján végig gurult néhány könnyecsepp, így felelt:

— Nem lehet. A királyoknak csak azért van szívük, hogy fájjon.

... A királynak csak azért van szive, hogy fájjon ...

S ha támadna egy, mely szétzúzná a nymbust, ha akadna, ki így kiáltana: „Én is husból, vérből való vagyok. Szivemben lüktet, buzog az erő, lelkemben ösztökél az akarat. Ember vagyok, mint a többiek. Ember vagyok, mely küzd, bizik, remél, harcol és elbukik, sziklákat döntök, megrázom a világrend falait. Győzők, vagy bukók.

Ha támadna ...

nál deponálta alapítványát azzal a kikötéssel, hogy az alapító-levelet csak három év múlva szabad lebontani.

Lévay Henrik lemondása.

Budapest, május 24. (A „H. Ért.“ ered. távirata.) Lévay Henrik, az „Első Magyar Általános Biztosító Társulat“ vezérigazgatója, átásáról lemondott. Szakkörökben ennek a visszalépésnek nagy jelentőséget tulajdonítanak és általában azt beszélnek, hogy Lévay lemondását a társulatnál jelentékeny újítások fogják követni s hogy — málfogva több magasabb tisztviselő távozásá — szintén küszöbön áll.

Az új kardinálisok.

Róma, május 24. (A „H. É.“ ered. táv.) A pápa elhatározta, hogy június utolsó hetében fogja megtartani azt a konzisztóriumot, amelyben az új kardinálisokat kinevezzik.

Veszekednek a királyljal.

Belgrád, május 24. (A „H. É.“ ered. táv.) A királynak a pártvezérekkel az alkotmányügyi bizottság egybeállítása dolgában folytatott tanácskozásait már jóformán befejezték és a bizottság egybehívása majdnem biztosítva volt, amikor az utolsó perczben Passics, a radikálisok ve ére a párt nevében azt követelte a királytól, hogy jelentse ki az ülésnek, hogy a tárgyalások befejezése után radikális vagy neutralis miniszteriumot fog a választások végrehajtására kinevezni. A király, a ki azt az elhatározását nyilvánította, hogy az alkotmányrevíziót becsületesen végrehajtja, Passics követelését visszautasította, mert az illendőség és a királyi méltóság tiltják, hogy ily módon lekösse magát és legkevesébbé teheti ezt akkor, amikor egy olyan miniszterium van a kormányon, a mely éppen az alkotmány korrekt végrehajtásának nem gördít akadályt az útjába. Risztics helyeselte a királyi nézetét, Passics ellenben azonnal kijelentette, hogy a radikális párt nem állhat el a követeléstől. Ezzel a tárgyalások megakadtak és az alkotmányrevíziót elhalasztották.

Földomlás.

Temesvár, máj. 24. (A „H. É.“ eredeti távirata.) A temes-szentandrászi agyaggödörökben nagy földomlás volt, amely több munkást eltemetett. A tizenkét esztendő Noll János kétségbeesett apjának szemelátára halt meg. Az esetről kifolyólag a törvényeszk vizsgálatot tart.

H ó.

Weissenfels, május 24. (A „H. É.“ ered. táv.) Felső-Krajnában a múlt éjszaka óta hó esik, amely méternyi magasságig rakodott

... Volt egyszer egy király ...

Az öreg király behívatta fiát.

— Fiam, szólott, megnőttél, derék levette vagy, s hét ország trónörököse. Európa fejedelmének lányai vágyva néznek reád. Holnap eljegyzed a szomszéd hatalmas király leányát, Két korona a hozomány.

A királyfi szomoruan nézett maga elé, s azután így szólt:

— Apám, add ki az ősi kardomat. Elmegyek. Fölriad az öreg.

— Miért? Azért neveltelek? Azért helyezte beléd hét ország reményét? Az átkom kísér, ha elhagysz.

— Apám, add ki az ősi kardomat.

— Ám jó van. Nem kérdem, hova távozol. Nem kérdem, merre vet a sors. Nekem meghaltál. Nyomodat se lássam.

S azzal előhozatta a régi kardot. Aranyból formált hatalmas fringia volt. A markolaton a Megváltó szent képe a kereszten. A fiu megcsókolta.

— Te léssz eztán apám — a szeretet.

S eltávozott.

... A királynak csak azért van szive, hogy fájjon ...

Messze, távol keleten eretnek néplakott. Nem hitte az Údvözítő Jézus tanait. Erejének büszke tudatában véres tetemekkel, harczokban elrabolt zászlókkal sáncolta körül szabadságát. És e sánczokon keresztül a tudomány, emberiség és művé-

már le. A növényzet már javában pompázott s havat csak a hegyormokon láttak. Most minden fehér.

Színház.

A hét műsora:

Hétfőn d. u. „Viola.“

„este Goldstein Számi.“

Kedden: „Böregér.“

Szerdán: „A gyermekrablónó.“ előszőr.

Csütörtökön: „A gyermekrablónó.“

Pénteken: „Klári.“ — előszőr.

Szombaton: „Klári.“

Falu rossza. Tóth Ede kitünő népszínműve került színre pünkösdi első estéjén szépszámu közönség előtt.

A szereplők közül Dayka Balázs vált ki, ki törtélmetszett parasztleányt mutatott be Göndör Sándor szerepében. Dayka a népszínműben tökéletesen otthonosan érzi magát; hangja tömör csengő bariton s különösen az alsó regiszterekben érczes. Tegnap esti szereplésével bebizonyította, hogy kevés olyan népszínműénekes van a vidéken, mint ő.

Fekete Rózsika (Boriska) szerepét játszotta azonban a szentimentális részekkel nem tudott megbirkózni; ő inkább vigjátéki naiva, ott határozottan több eredményt képes felmutatni.

Turcsányi, Olga (Bátki Tercsi) ugy látszik, jobb naiva lenne, mint énekesnő. Kedvesen játszott, csupán az első felvonás végjelentében nem alakított oly drámai erővel, mint azt a helyzet megkívánta volna.

S. Áldor Juliska (Finum Rózsika) hévvel és szépen énekelt.

Igen jó volt Szentgyörgyi (Feledi Gáspár) szerepében, Vendrey Gonosz Pistája azonban kissé halvány alakítás volt. Nem dolgozta ki elég karakterisztikusan a vén bakter jellemét. Csupán maszkja volt kitünő. Kisebb szerepekben Rózsahegy, Kantay és Leövey illeszkedtek bele jól az előadás keretébe.

Szinköri hírek. A jövő heti két újdonságból, most folynak a színpadi próbák. Szerdán lesz „A gyermekrablónó“ bemutatója. Ez előadásban az egész személyzet résztvesz. A cím szerepben K. Szerémi Gizella erős drámai alakítása egyikét fogja bemutatni. Vendreinek is igen pompás szerepe lesz, melyben coupletkeket is énekel. Igen mulatságos a darabban előforduló kakas-viadal, és a béli intermezzo is. Klári, a jeles francia operette első előadása pénteken lesz, e kedves operettnek nemcsak zenéje szép, de a szövege is mulattató és szellemes.

szet tanai sem hatoltak keresztül. Európában fekdött az ország, mely magá a kisebbített Ázsia volt. S ezért vesznie kellett.

Az összes népek fegyvert fogtak ellene. Harczriadó, lovak dobogása, ágyuk dübörgése, baldokló jaja hangzott a szabadságért lihegő téreken.

Ide jött a királyfi az Údvözítő képes karddal. Beállt közkatonaának a sorokba. Abol legsűrűbben röpöködtek a golyók, oda rohant. S a dicsőség mindenütt vele volt. Hol az ellenséges zászlót vette meg, hol egy maga futamított meg nagy csoport ellenségét. Napról napra emelkedett rangban is. Már vezér volt.

És este, midőn a napi harcz után a katonák leheveredtek az őrüz köré s sátrában ő is nyugodni tért, álmokat látott.

Látta a császár leányát, amint éj idején epedő szemekkel öleli át őt: a királyfiut. Erzi leheltének forró varázsát, az arczához érnek a leány nyakáról az apró puha bodrok.

... Szerelmet esküsznek ...

Hiába. A császár haragszik a királyra ... S a királynak csak azért van szive, hogy — fájjon ...

Trombita-szó veri fel álmaiból.

Riadó!

Fel a harczra, fel a küzdelemre a hatalmas — császár ellen.

Lovára kap. Dobban a föld a huszárok alatt. Pattog a puska, dübörg a bomba, nyihognak, reszketnek a paripák, s az ifju vezér kezében a

FLEGMAN ARMIN-nál
NAGYVÁRAD,
Zöldfa-utca elején

ruhaszövetek, fekete Ternók, kész női felöltők, chiffon, vászon, asztalneműek, mosó-voil Piquetek, Batistok, diszkellékek és hozzávalók

Tetemesen leszállított árban kaphatók

IFJ. ULLMANN IZIDOR
 fűszerkereskedésében
 (Nagypiacz-tér, kereskedelmi-palota)
 az összes fűszer áruk
 úgy nagyban mint kicsinyben a legjutá-
 nyosabb árban szerezhethők be.

Ünneplő ország.

Nagyvárad, május 23.

Ünneplő hangulatban van Magyarország. Mióta király ő Felsége e hó 2-án megnyitotta az országos kiállítást, olyan ünneplés vette kezdetét, amelyet nem ünnepelel még tudtunkkal Európa egyetlen nemzete se.

Az első szót az ünnepi nyitányhoz a magyar koronás király ajkairól hallottuk. Ország-világ előtt hirdette világrészünk egyik legkiválóbb uralkodója, hogy „a magyar nemzet fenntartván ez államot sok viszonyosságok között ezer éven át, nemcsak a harc-téren tudta világségével a trónt és hazáját mindenkor megvédeni, hanem a művelődés terén is méltó helyet vívott ki magának és foglalhat el a művelt nemzetek között.“

E szavak olyan magas helyről, olyan koronás fő ajkairól hangzottak el, hogy azok bizonyára messze szálltak el. Meghallottuk azt nemcsak mi, akik a haza határain belül lakunk, hanem idegen nagy nemzetek is, akik az utóbbi időkben figyelemmel kísérik Magyarország hatalmasan előre törő fejlődését.

Méltán ünnepelel Magyarország minden igaz fia nemzetiségi, faji, valláskülömbőség nélkül.

És ünnepelel is, úgy vesszük észre. Ünnepelelnek a törvényhatóságok, ünnepelelnek a városok, falvak, ünnepelelnek az iskolák. Hazafias szónoklatok, hazafias dalok, hazafias költemények hangzanak mindenfelé. A lelkesedés elfogta a lelkeket, szíveket annak meggondolására, hogy a magyar nemzet annyi csapás után, ezer veszély között, ime megtartotta az ezer év előtt szerzett

hazát s ifju erővel, ifju lelkesedéssel megy a második ezredév elé.

Azok a közlemények, a melyek hírlapjainkban az ünneplő ország egyes vidékeiről megjelennek már napok óta, mind azt mutatják, hogy társadalmunk nem olyan disolált, mint azt némelyek el akarnák hitetni velünk; mind azt mutatják, hogy nemzetiségeink nem oly ellenségei e hazának, sem a magyar fajnak, mint azt koronként holmi rémlátók szeretik nagy hangusavakkal feltüntetni.

A hazafiság érzete megvan itt nemcsak a turáni fajban, hanem valamennyi nemzetiségnél.

Hála Istennek!

A román, a tót, a szerb, a német, szóval minden nemzetiség együtt örvend, együtt ünnepelel velünk. A nemzetiségek hálátlansága éppen nem általános. Itt-ott nyilvánul az csak, oly elenyésző szórványosan, hogy az ünnepi örömszajból ki se hallatszik.

A magyar állampolgárok határozottan nagyobb és józanabb része velünk érez, velünk ünnepelel, velünk örvendezik, tehát méltányolni tudja törvényeinket, államrendünket, alkotmányunkat, szóval mindazon előnyöket, amelyeket szabadságunk ad mindenkinek nemzetiségi, vallási különbség nélkül.

Mi legalább ezt vesszük ki az általános ünnepi hangulatból. Az, hogy itt-ott egyes fanatikusok nemzeti lobogónkat letépi, meggyalázzák; hogy itt-ott szórványosan hallatszanak hazafiatlan hangok — habár boszantanak is, de el nem keseríthetnek nemzetiségeinkkel szemben, kiknek határozottan nagyobb, határozottan józanabb része úgy Biharmegyében, mint mindenütt — hazafiasnak mutatja magát.

Hallgassanak el tehát a vészjósló hangok, örömlüket, ünneplésünket ne zavarja az itt-ott felhangzó disszonánzia, mert nemzetiségeink ime általában a magyar nemzet tagjának érzik és vallják magukat. Ennek tudata nagyon sokat ér nekünk!

Ennek tudatával bátran megyünk az új ezredévnek.

A társadalmi érettség üdvös jelei ezek, azért hát:

Csend! Egyetértés! Szeretet!

—cz.

A lelencz-ház.

— Dr. Berkovits indítványa. —

Nagyvárad, május 22

— Lelenczházat! — Lelenczházat!

Ezt a kiáltást hallottuk a napokban széltére a város területén, ezt olvassák a városházánál, ezt a helybeli hírlapokban az emberek.

Valóban szebb és nemesebb eszme, mint a gyöngö gyermekek baján segíteni, azokat istápolni, a haza reményeit erősíteni, fentartani, s ami fő, megmenteni — nincs.

Hanem lássuk azt közelebbről.

Dr. Berkovits Ferencz ur a városi közgyűléshez beadott indítványában nevéseges szinben tünteti fel a városi törvényhatóság diszközgyűlésének ama határozatát, hogy a lelenczház alapjául 10 évre, évenként 1000 frttal, 10,000 frtos alapítványt tesz.

És ugyanakkor nem gondolja meg, hogy az ő indítványa, a 4 százalékos községi adó pótlék, mely évenként 10,000 frtnak felel meg, szintén hasonló, csak hogy még hozzá az adózókra keserű is, mert állandó lenne.

Lelenczházat 10,000—100,000 frtból felépíteni Nagyváradon nem lehet.

Nem fejtegetjük a természeti okokat, hiszen Dr. Berkovits Ferencz ur eléggé rámutatott, mikor felemlítette, hogy a városnak telik pénzén egymillió forintból felépíteni két kaszárnyát. Arra azonban nem mutatott ilyen világosan, hogy a lelenczházak építését még más egyéb okok is követelik.

Nézzük csak meg a lelenczházak természetét, vajjon össze lehetne-e Nagyváradon a lelenczházat az árvaházzal és bábaképezdével, vagy gyermek-kórházzal kapcsolni? A válaszuk az, hogy igen is lehet.

Hanem jogilag nem lehet.

Az árvaház és gyermek-kórház hagyományokból összegyűlt alapját lelenczházra felhasználni nem szabad.

Ha azonban a város közönsége alapot teremt, épületet ad, természetesen, hogy lehet!

A bábaképezde állami intézmény lévén, ehez szőljon az állam.

A lelenczek jogilag nem árvák, hanem elhagyottak, s így azokat az árvákkal összezsoposítani nem lehet.

A kormányának egyidőben szándékában volt gyermek-menhelyet állítani fel Nagyvára-

De nem! Az ő fiának királynak kell lennie annak született.

Tehát kitér a gyermek . . .

Kitér?

Az ő fia, ki az üdvözítő képével szerette honát Az ő fia, azé, ki eltaszította atyját, mindenét, kinek imádott nőjén kívül csak vallása van? Soha!

De mégis! Hadd vesszen ő, feláldozza a lelkét, mindenét — a fiának.

Hát a fiát arra oktassa, mit ő sem hisz? S ha kérdi, ki teremtette a világot? Ki adott neki koronát? Kihez imádkozzék, ha baja van? Ahhoz utasítsa, ki nem tud segíteni, ki csak álítsen, kit gyűlölj? S ha látja atyját, imádkozni a fia, ne tudja, hogy mit tesz ez? Ő legyen az utódja nevében eretnek?

S a felesége? Ha megtudja . . . Nem, nem szabad tudnia. Legalább egyelőre nem.

. . . Meghalna . . .

Megkondultak a főváros harangjai. Most kap vallást az új trónörökös. Az ujongó, kielégített nép odarakja hódolatát a trón oltárára. Imádatl, szeretettel teszi le a földműves terményét, a kereskedő kincseit az uralkodó elé . . .

De az szomorú . . .

. . . Kezdődik a szertartás . . .

. . . Hogy hazudnak az idegen papok . . .

Szeretné odakiáltani:

karddal rohan. »Előre«, »Előre« hangzik minden felől.

. . . Lassu szárnyakon kócsa hir kezd szállni a császár harcászai között.

— Nézd, nézd azt a sasszemű, villám karu vezért . . . Vajjon ki lehet?

S csakhamar elterjed a való hire . . .

A katonák babonás félelemmel térnek ki a Megváltó képes kard elől s csakhamar fölhangzik a büszke kiáltás:

— Győzelem!

*

De a győzők öreg királya a harctéren maradt.

Ki lesz a király? A győző, királyivérű hadvezér.

A császár reszketve kér békét tőle. A békét megkötik . . . s a császár lányát elveszi — az új király.

*

És mulik az idő.

A nemzet imádja uralkodóját. A ki a szabadságot ki tudja küzdeni, tud is vele élni. A nép gyarapszik s isteníti urát. Az ujjszülötteket evvel áldják:

— Légy olyan, mint jó királyunk.

S a fejedelem boldog. Felesége még a népnél is jobban becézi, s oly jól esik a nehéz államgondok után szerető keblen megpihenni . . .

. . . A királynak csak azért van szive, hogy fájjon. Távol nemzet igaztói járják be az országot.

Suttogás kél az országban.

— Ki a mi királyunk?

Más a nemzetisége . . . Más Istennek áll kápolna-lakában . . . Azt mondják, hogy kalandja, melylyel e hont visszazerezte, a nasaréthi Jézus képével az oltárkép benne.

Ó jó. De hátha utódai? Azok nem értik majd a mi Istenünket. A mi segítőnk elhagy majd. Ismét szolgává süllyedünk. A királyné nemsokára anya lesz. A gyermeket megkeresztelik. Értitek keresztelik. (A keresztények voltak egyen kívül eddig is elnyomóink.)

A suttogás kezd zajjá átalakulni. Már-már megrezgetteti a királyi palota ablakait.

Csitt! Csak a királyné meg ne hallja. A királynál nem baj. A feszület kardon van. Az majd itél. De a királyné. Aki hiszi a hármast egy Istent, vallja a szeplőtlen fogantatást, annak a gyermeke legyen eretnek? De nála kard van.

Kard? S mit ér vele. Milliő ellen egy! S önnépe vérével szennyezte kezét . . .

*

A király mogorván sétál termeiben. Most voltak nála az országnagyok.

Korona, vagy vallás.

Ha ki nem tér az örökös vallásából, nem lehet király.

Hát ezért küzdött ő . . .

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindennemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfesték, kocsi-mázak, valamint műfestékeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **egyedül**

BERKES BERTALAN

kizárólagos festékkereskedésében,
 Nagyváradon, Zöldfa-utcza 33.

don, ami a lelencházal egyértelmű lett volna, aznóban nincs pénze s így ezt az eszmét egyidőre aludni engedte.

Kerülgetjük a lelencház felállításának alapgyűjtését, mint macska a forró kását.

Igen is, lelencházra szükség van!

Érzi ezt Budapest is! — rettenetes mikor érzi — és nem most érzi először, hanem érzi régen; ezért alakult hajdanában a boldog emlékeztető grf. Nádasdy Lipót elnöksége alatt, Sztupa pénztárnoksága és Weisz választmányi tagsága és több más egyén részvétele mellett az a jótékony gyülekezet, mely a lelencházra gyűjtött, és amely egyet képtelen lévén 100,000 frtot haladó tőkéjével a lelencház felépíteni, magát az eszmét is elejtette, a tőke pedig megvan valahol, — persze, hogy megvan, ezért keresi évek óta a minisztérium.

A lelencházak alapítása nem egy indítványtól, hanem beható tanulmányozástól is függ.

Nem az szükséges, hogy minden áron meglegyen, hanem hogy céljának megfelelő legyen.

Lelencházak meghatározott számú gyermekekre alapítani nem lehet.

Mert nem lehet egyetlen kiseddet sem elutasítani, ha már ott van a lelencház forgó bölcsejében.

Egy lelencház Nagyváradon állami erővel létesítendő, mert Magyarországon, ha jól tudjuk, Bécsnek egyik külvárosában, Pozsonyban van csak, ahol Bécs hatása azért nem érzik meg; a lelencház száma ezért nem nagyobb.

Magyarországon hogyha Nagyváradon állítunk lelencházakat, el kell készülnie lennünk arra, hogy lelencházaink száma a főváros felől is fog emelkedni, pedig hogyha a polgármesteri havi jelentést meghallgatjuk, látni fogjuk, hogy a lelencház-jelöltek nem csekély számmal vannak Nagyváradon is.

Dr. Berkovits Ferencz ur indítványa nem új, Budapest kíséreltetése rámutat arra, mint régre.

Hogyha célja csak az, hogy az eszmét elaltatni ne engedje, nemes szívre vall, azonban Nagyvárad képtelen lesz arra még 20 év múlva is, hogy ilyet, no természetesen, célra vezetőt, alapíthasson.

*

Egy másik hang ez:

Az érem másik oldala.

Nagyvárad-város ezredévi ünnepségi közgyűlésén a létesítendő lelencházak érdeklőleg hozott közgyűlési határozattal dr. Berkovits Ferencz ügyvéd és törvényhatósági bizottsági tag nincs megelegetve.

Azon határozatot sarkasmussal kiserő indítványt tejeztett a városi törvényhatósági bizottsághoz; indítványának lényege a következő:

1. a lelencház mielőbb felépíttessék;
2. annak és a gyermekórház s az árvaház-

Nem igaz! Az én istenem az isten... de nem meri...

Kábultan ér haza.

A felesége lázas, lérebeszél. Megtudott mindent s megbocsátott.

Hiszzen az ő fia is.

*

Azután jött a pápa követe.

— Kiátkozlak, ki hűtellen lettél hozzá, az egyházból. Ne imádhassd a szűz anyát, ne tarthass templomot.

— Hiszem Máriát s ő elítélt engem, hiszem az Istent s nem fogadja imámat...

Azután meghalt a felesége...

Megölte a bánat és a lelkiismeret. Csendesesen szenvedett s csendesesen halt meg.

S a férje szíve elszorult.

Bántotta valami — mint a bűn.

Az anya halálos ágyán megáldotta négy éves kis fiát.

Az nem értette az anyai szeretet utolsó szavait:

— Hármass egy?...

— Isten?...

— Jézus?...

És így halt meg az anyja gyermekágyban, gyermekeért, ki meg nem érthette, kinek nem felelt, ha játék közben kérdé tőle:

nak fenntartására évenként és állandóan 4% köz-költő szavaztassék meg.

Dr. B. F. indítványának nem fölösleges, prejudikálni egy-két rövid észrevétellel.

A már hozott határozattal meg lehet és meg is kell elégedni; nem volna helyes, hogy ha a közgyűlés az indítványnak helyet adna és többet igyekeznék markolni onnét és abból, a honnét és a miből már alig lehet.

Elvi szempontból nincs kifogásom az indítvány ellen, de érdemileg és financiai tekintetből igen.

Ha a tisztviselők fizetés-felemelése helyben hagyatik — ami valószínű — ha az állandó színház felépíttetik, a mi szintén igen valószínű; ha az általános csatornázás, a minek már léteznie kellene, keresztül vitetik, a mi pedig bizonyos: akkor a vízvezetési és egyéb közterheket is figyelembe véve, oly magas köztelherviselés fog előállni, hogy azon felül még 4% köz-költő-emeléshez hozzájárulni vétkes könnyelműség lenne.

A lelencház létesítése céljából elég szép annyi áldozat, a mennyit az ünnepi közgyűlés megszavazott; az, hogy már sokra igen sokat adtunk ki, mert hiszen kellett is kiadni, nem indok arra, hogy a lelencházra is már most többet adjunk; éppen ellenkezőleg, mert már is eléggé megterhelve vagyunk, megszorítani kell a kiadásokat a jövőben szükséglen dő kiadások érdekében. Szóval csak addig, a meddig a taktaró ér!

Aztán nem is annyira sietős ez a lelencház, reá ér még a társadalom rosszabb is lenni; a lelencház úgy sem szünteti meg az angyalcsinálást; az igaz, hogy valódi magyarok aránylag kevesen vagyunk, de mégis van Magyarországon annyi ember, hogy már egyik a másiknak a szájából veszi el a kenyeret. Más részen és ponton van e tekintetben inkább szükség a segítségre. Tessék az államnak venni kezébe általában a lelencházakat és jobb, helyesebben mondva: jó közigazdasági politikát gyakorolni és nem adni alkalmat arra, hogy az ezen hazából munkaképes kivándorlók száma nagyobb legyen a csinált angyalok számánál.

Téves azt az indítványt erőltetni s még inkább téves — elfogadni.

Malthus.

Az országos tornaversenyéről.

Nagyvárad, május 23.

Az a fenséges szép eszme, melyről a budapesti »Nemzeti Tornaegylet« nemrég elhunyt művezetője: Bokelberg Ernővel ezelőtt már

»Ki teremtett Téged jó Atyám.«

Multak évek. A király elfásult. Testét megölték a fádalmak, lelkét a gond s a bánat. Fia felnőtt, ő összetörpödött.

Egy napon felnyílt az ajtó s belépett a trónörökös:

És szólt:

— Engedd szeretett jó atyám, hogy elvegyem a pásztor lánykát...

— Nem fiam. Megnőttél, derék levante vagy, s hét ország trónörököse. Európa fejedelmei vágyva néznek rád. Holnap eljegyzed a hatalmas szomszéd király leányát.

A királyfi szomoruan nézett maga elé s, így szólt.

— Apám! — Elveszem a pásztorlányt, úgy fáj a szívem utána. A jóságos koronás agg föl-emelte nagy karu trónusában fejét, s mialatt hosszú, fehér szakállán s bíbor palástján végig gurult néhány könnyecsepp, így felelt:

— Nem lehet... A királyoknak csak azért van szívük, hogy fájjon.

*

És volt egyszer egy király...

— r — ó.

husz esztendővel beszélgettünk, melynek utját az ő porosz szívóssága éveken át egyengette, melyhez Magyarország torna-tanárainak nagy többsége egész lelkesüléssel hordotta az ügyszeretet kő-garmadát: egy hét múlva elérí magasságának tetőpontját.

Hogy azután fennmarad-e? Világító anyagul a jövőnek, vagy lehull a dalár- és tűzoltó-stb. ünnepélyek ismert sírjába: ez a budapesti torna-ünnepélyek elmúltával tudódik majd ki.

A cigándi emberek voltak arról — hajdanában — nevezetesen, hogy kedvüket a... lehet... sem tudta... eltalálni.

Egyiknek hétfő reggelre; a másiknak hétfő délutánra; a századiknak vasárnap estére; a többinek meg egy hónap tartamán változó időben kellett volna az eső.

Ilyenformán vannak Magyarország tornatanárai.

Az egyik a sima, a másik a rozsdás, harmadik a vékony, negyedik a vastag, ötödik a papír, hatodik a bükfka; olyan is van, a ki már az üvegnyújtót tartja egyedül idvezítőnek.

Ez még csak egyszer egy serpenyő! Másik igen nagy kérdés az, hogy ki, mit akar főzni ebben a serpenyőben?

Az egyiknek erőgyakorlat kell, a másik meg »halál-ugrás« — »vérszorgás« — »óriás-kelep« — »ben találja fel a tornatanítás ideálját, s maga a néző, a művelt közönség is, annak tapsol, a melyik diák legjobban megközelelti a czirkusz művészeit, s ily »eredmény« után becsüli a tanintézetet, becsüli a tornázás vezetőjét!

Budapest irányadó férfiai, — bizonyára úgy maga a közoktatásügyi miniszter ur, mint a tornaversenyek ügyét lélekben és igazságban szerető államtitkár ur, nyakát szegték ennek a »cserebogárszerű« versengésnek.

Egyszerűen törölték a »svunggyakorlat«-ot. Szabad választást engedtek ugyan az intézeteknek, de olyan mutatóványokat, melyekben a diák lába az »égfelé áll;« melyekhez a nyújtón csak »jó fej« kell, a melyik hamar nem szédül, egyszerűen törölték.

És hát mi az eredmény?

Körlevelek érkeznek az ország különböző vidékéről Nagyváradra is, másfelé is, hogy »a fővárosi rendező bizottság ellen, egyesült erővel lázadjon fel a Haza ifjúsága, mert azt tűrni nem lehet, hogy a főváros, látva a vidék képességét, erejét, ügyességét, egyszerűen kizárja ama gyakorlatokat, melyekhez erő, ügyesség, meg egyéni bátorság is kell!«

Ha az ország torna-tanárai, meg az ország tornász diákjai felülnek a gyűjtő név alá rejtett leveleknek, reá virradhatunk olyan napra: »Szórol-szóra; többről-többre majd szitokra; majd ökökre.«

Olyan hasenhaidei csetepaté kerülhet ki a millennári torna-versenyből, a melynek végén vagy a szerb diákok kacagnának Budapesten is tulhangzóan, vagy talán — Isten bocsássa meg ezt a sötét gondolat-szöveget, — lovas rendőrök állítanak talpra az egyetértést M. m. r. m. l.!

Láttuk nemrég, a nagyvárad kerületi versenyen az izgatást; láttuk azt, hogy az izgatás után indult tanintézetek szerephéz is alig jutottak. Az izgató többnyire »győzni« szokott. A kik ilyen hangok után vakon indulnak, jól megnézhetik, hogy hova jutnak.

A magyarországi torna-versenyekben, ezelőtt husz évvel Bokelberg Ernővel mi nem azt láttuk, hogy melyik intézet ifjúsága veri majd le a Massont vagy Robinettit. Mert hiszen egy főiskola ifjúságából püspökök, miniszterek, tábornokok kerülhetnek ki, a kik részére a tornázás nem életcél, hanem pusztán az egészség, erő és ügyesség bizonyos fokig terjedő megszerzésének pusztá eszköze.

De igenis láttuk azt, hogy az ifjúság egymással érintkezve, idegen városok szokását, intézetek viselkedését látva, izlésében csak finomodik; látköre elé egy tisztább kép kerül; a haza minden vidékén élő honfiakat kartársaiban tanulja megismerni, szeretni, úgy, hogy szülővárosán kívül hazájának tartja azt a városát, melyben az általa megszeretett diaktársak élnek, miként megszerette Nagyvárad diáksága a körünkbe érkezett diákok utján Versezet, Nagyenyedet, Brassót stb. És a »nagy küzdelem« után is mi az eredmény?

Kőbányai Polgári serfőző
részvénytársaság Kőbánya.

Képviselve
Gerő Zsigmond által
Nagyváradon,
Kapuczinus-utca 56. szám,

hol legjobb minőségű Polgár-sör, Király-sör, Szent-István-sör és Bak-sör egy nördökban, mint palaczkokban mindig friss töltésben a legjutányosabb árak mellett kaphatók.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek

A legtöbb érmet kapott diák is megbukik az érettségén, ha azt a fontosabb teendőjét nem végezi jól — odahaza!

Az a torna-versenyen kapott érem igen sokat veszített az értékéből azáltal, hogy nem a közoktatásügyi kormány által lévén kibocsátva, alig ért nagyobb polcot el, mint a dalársversenyek, vagy a tüzoltó-egyletek kebelében töltött évek emlékérméi.

Torna-tanításunkban határozott egység nincs! Megbízható eredmények, megérthető számadatokban kifejezve, alig jönnek nyilvánosságra. Mind-egyikünk betartja ugyan az »utasítást«, de midőn ügyünk a versenytérre lép: »elefántjaink« az erdőbe, »czethalaink« a tengerbe óhajtják áttenni a küzdalmi tért.

A ki rátermettebb az hangosabban vitatja maga részére a »fülemile fütty«-öt. Diákjaink találkozására hideg; egy...ástól távozása, — nem ritkán — gyűlöletes.

Nagyvárad jószívű társadalmának segélyével, a főgymnázium és főreáltanodából 25—25 diák vesz részt a budapesti torna-versenyen. Jóleső az, hogy Belényes is 16 diákot küld fel a torna-versenyre.

Két intézetünk adja ki azt a számot, a melyikkel egyik-másik intézet egy maga megjelenik.

A létszám, nagyon természetes, már egymagában is imponál. Nehány kiváló tornász, még jobban emeli ezt a nagy képességet.

A bíráló igazságossága; a kölcsönös szeretet élesztése lesz az a maradandó emlék, mely e versenyeket, a jövő czredévnek örökség gyanánt tovább adja.

Az egymás kicsinylése, gonyolása, lenézése; sokszor tapasztalt kiváltságok lesznek azok, melyek az országos torna-versenyt is, idő előtt öreggá teszik.

A torna-versenyek kicsiny fáját két évtized óta ápoljuk Nagyváradon. Miként országos divattá lett a millenniumi faültetés, úgy lett divattá az országos torna-versenyre készülődés.

Némelyikünk kocsányos tölgyet, a másik meg sugár jegenyét viszen faültetésül. Tíz nap múlva látjuk majd meg, lesz-e erdő hazánk ifjúságának eme szép ünnepéből?

Rátkay József.

Modern étterem
Rimanóczy-szállodában,
DEMETROVICS MIKLÓS
jőhírű vendéglőjében **kitűnő ételek**, tisztán kezelt **italok** jutányos árban kaphatók.
Naponta Dula Miklós zenekara játszik.
! Pontos kiszolgálás!

H i v a t a l o s.

— A keresk. és iparkamarából —

2064—896.

Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi április hó 28-án kelt ad 24.150 sz. leirata értelmében van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a nevezett miniszter ur »a bel- és külföldi posta-forgalomra vonatkozó szállítási szabályokat« e dijszabásokat »Postai Tarifa« s Posta üzleti szabályzat« cím alatt 8 önálló részben csoportosítva összeállította.

Ezen hivatalos kiadvány magánhasználatra az egyes részek egybefoglalására szolgáló kemény boríték táblával együtt 1 frt 20 krért az országos posta és távirda gazdasági hivatalnál (Budapest) vagy bármely magy. kir. posta- és távirda hivatalnál megrendelhető.

A szabály-gyűjtemény egyes részei megjelenésük sorrendjében egyenként fognak a magánfeleknek kiadatni.

Nagyváradon, 1896. május hó 20-án.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Jankó József s. k.,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos s. k.,
titkár.

2139—896

Értesítés.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi május hó 8-án kelt 31814—VI sz. leiratára való hivatkozással, van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a szerb kir. tűzörség műszaki osztálya részére rudakban szállítandó 60.000

kilogramm kénre-lőpor előállításához f. évi június hó 1-i lejáratával árlejtést hirdet.

Egyben megjegyezzük, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a magyar kereskedelmi muzeum tudakozó irodájában megszerezhetők.

Nagyvárad, 1896. május hó 18.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Jankó József s. k.,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos s. k.,
titkár.

A Kőbányai Első Magyar Részvény-Serfőződe
főraktára.
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 15. szám.

Ezen szabadalmazott palaczkban csakis fajsörök kerülnek forgalomba.

Amerikai szabadalmazott Palaczk-zár

„Bottle-Seal“ rendszer.

Ezen palaczk-zár előnyei:

- A palaczk könnyen s gyorsan nyitható.
- A szénsav elpárolgása ki van zárva.
- Legnagyobb tisztaság a kezelésnél.
- Üvegtörés a kinyitásnál nem fordul elő.
- A ser hamisítása lehetetlen.
- Semmi mellékiz.

Egyedüli megrendelési forrás:

FÜCHSL TESTVÉREK

czégnél

A Kőbányai Első Magyar Részvény-Serfőződe főraktáránál

NAGYVÁRADON,

Kossuth Lajos-utca 15. szám.

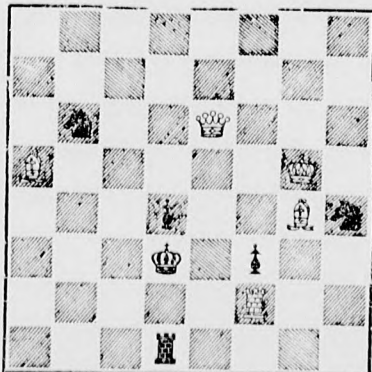
A nyitó rudacsok 10 kr-vel szállíthatnak.

Heti sakkszemle.

Rovatvezető: **Gesztesi Ödön.**

23. feladvány.

Spöner Andor, N.-Lomnicz.

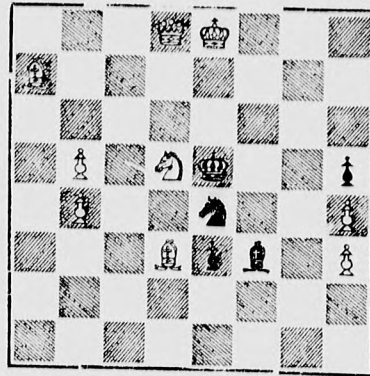

Matt a 2-ik lépésre.

34. feladvány.

Huszár A, Nagyvárad.

(Magyar Sakkalmanach 25. sz.)

Matt a 3. lépésre.

40. játszma.

Francia játék.

(Játszották a Budapesti Sakkszemle levelező versenyén

1893—94-ben.

Charousek Rezső Kassa. Maróczy Géza Budapest.

1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. H b1—c3	H g8—f6
4. F c1—g5	F f8—e7
5. F g5 : f6	F e7 : f6
6. H g1—f3	0—0
7. Vd1—d2	c7—c5
8. c4 : d5	c5 : d4
9. Hf3 : d4	e6 : d5
10. 0—0—0	H b8—c6
11. H d4—f3*	V d8—a5?**)

*) (Tekintetbe jöhetne H d4—e2 is, mire a sötét gyalog nehezen tartható.)

**) Ezen Heyde által ajánlott lépés nem kielégítő, helyesebb volt 11... F c8—e6 12. H c3 : d5. F e6 : d5 13. V d2 : d5 V d8—b6 jó játékkal; viszont világos részéről is erősebbnek látszik. 11. H d4—b3.

12. H c3 : d5	V a5 : a2
13. H d5 : f6+	g7 : f6
14. V d2—c3!	F c8—f5!
15. V c3—a3	V a2 : a3
16. b2 : a3	B f8—d8

Világos a 14. lépésével oly előnyös állásra tett szert, hogy sötét, ha nem a legpontosabban találná el a kellő folytatásokat, okvetlen elvesztené a partit. Ha világos 15. V c3—a3 helyett V c3 : f6-ot játszott volna, következne F f5 : c2! 16. K c1 : c2 H c6—b4+ és sötét nyer.

17. F f1—b5	H e6—a5!
18. B h1—e1	K g8—f8
19. H f3—d4	F f5—g6
20. F b5—e2!*)	B d8—d6

*) Igen szellemes folytatás. Sötét B a8—c8-ra játszik s esetleges minőségáldozás után mattállást hozhatna létre. F b5—c2 mintegy provokálja B a8—c8-at, mire azonban a következő folytatás világost előnybe hozná: 20. F b5—e2 B a8—c8 21. F e2—g4 B c8—e4! 22. H d4—e6+ f7 : e6 23. B d1 : d8+ K f8—e7 24. B d8—d5!! Ezen finom lépésen alapszik az egész kombináció, minden más húzásra sötét nyer.

21. F e2—g4	B a8—e8
22. B e1 : e8	K f8 : e8
23. f2—f4	F g6—e4
24. B d1—e1	B d6 : d4
25. F g4—f5	K e8—f8
26. F f5 : e4	h7—h5
27. g2—g3	h5—h4
28. g3 : h4	f6—f5

Mindkét fél belátva erőlködésének hiábavalóságát iparkodik a játszmát mielőbb befejezni.

29. F e4 : f5	B d4 : f4
30. F f5—d3	B f4 : h4
31. B e1—f1	B h4 : h2
32. F d3—g6	f7—f6!
33. B f1 : f6+	K f8—g7
34. B f6—e6	H a5—c4
35. F g6—e4	B h2—f2
36. F e4—d3	H c4 : a3
37. B e6—e7+	B f2—f7
38. B e7 : f7+	K g7 : f7
39. K c1—b2	H a3 : c2

Remis. Jegyzetek Maróczytól.

43. játszma.

Utócsel a királyhuszár ellen.

Játszották mint fent.

Maróczy Géza.

Dr. Kanyurszky Gy.

1. e2—e4	e7—e5
2. H g1—f3	f7—f5
3. F f1—c4	H b8—c6
4. d2—d4	d7—d6.

Ugyanez a pozíció állhat elő Philidor védelméből, az olasz, skót és futárjátékból. Világos az összes variánsokban előnyben marad. Sötét 2. és 3. lépése a partiban tényleg fordítva történt.

5. H f3—g5	H g8—h6
6. d4—d5	H c6—e7
7. H b1—c3	a7—a6

Nem jobb e7—c6 vagy f5—f4.

8. f2—f4	H e7—g6
9. V d1 h5!	V d8—f6
10. f4 : e5	d6 : e5
11. H g5—e6!	f5—f4

Fenyegetett F c1—g5. Sötét hadállása teljesen véna s csakhamar tönkre megy.

12. H e6 : c7+	K e8—d8
13. H c7—e6+	F c8 : e6
14. d5 : e6	F f8—c5
15. F c1—d2	V f6—h4+
16. V h5 : h4+	H g6 : h4
17. 0—0—0	K d8—e8
18. F c4—f1	H h6—g4
19. F d2—e1	g7—g5
20. B d1—d7	B a8—d8
21. B d7 : b7	h7—h5
22. H c3—d5	

Sötét földalta a tarthatatlan partiet. Érdekes befejezésül szolgálhatott volna; f4—f3

23. g2 : f3	H h4 : f3
24. F f1—e2	B h8—f8
25. B b7—e7+!	F c5 : e7
26. H d5—c7+	feladványba illő matt.

Megfejtések.

25. feladvány Schuster Zsigmondtól.

1. B d6—f6.

26. feladvány Kelemen Józseftől.

1. F h3—d7.

27. feladvány Berger Jánostól.

1. V e4—e1.

Sakk események.

1. Világos a 7—8. sorról kiindulva játszott. Visszaveszi f4 : g3 lépést, melylyel (g2)—g4 sötét gyalogot en passant ütötte, s V e8—c6+ mattot ad.

2. Világos utolsó lépését H e3 : H c4-et helyre állítván, F c2—b3-at huzza, mire sötét V e7 : e8+ mattot kénytelen adni.

A kitűzött díjakat 1. Dufresne: Schachaufgaben és 2. Schachmeisterpartien.

Schwarz J. (nagyváradai légszeszgyár képviselőtében) és Bartsch János (Kolozsvar) urak nyerték.

Sakkhírek.

Magyar Sakkalmanach I. évfolyam 1896. Hazánk legkiválóbb sakkmeistereinek közreműködésével szerkesztő Rottenberg Béla, kiadja a "Nagybecskereki Sakkör". Végre megjelent a bizonyára széles körben kíváncsisággal és érdeklődéssel várt könyv. A rendkívül csinosan kiállított és ügyesen szerkesztett kötetben az életre kelő új magyar sakkirodalom első feckéjét üdvözöljük. Igaz ugyan, hogy egy fecske nem csinál nyarat, de mi azt hisszük, hogy a közönyösség jege immár megtörtött, a magyar sakkkozás tavasza itt van és a többi fecske sem fog elmaradni. Az Almanach tartalma igen változatos. Találunk benne számos irodalmi cikket, életrajzokat, mulattató képes apróságokat, sok feladványt és partiet.

Ezt a könyvet mindenki élvezettel forgathatja és nem gondolunk magyar sakkistát, a ki meg ne vegye. Némi kifogást csak az apró diagrammák és a sajtóhibák ellen tehetünk. Pl. a fent mutatott közlött feladványnál elmaradt sötét F f3 és a megfejtő lépés.

A nemzetközi sakkversenyünkre vonatkozó országos felhívás és a gyűjtőívek legközelebb szétmennek. Hazai sakkbarátainknak nem szabad semmi áldozattól sem visszariadni az ügy érdekében. A magyar király körülbelül 3000 korona értékű ezüst Viktoriaszobrot ajándékozott első díjnak.

A levelező verseny tagjait ismételtelen kérjük játszmaik és állásuk közlésére.

Üzenetek.

S. A. (Lomnicz) B. küldeményét megkaptuk. Köszönet.

Cs. A. (Csikszoreda). Köszönet szíves küldeményéért.

Előfizetési feltételek.

Szétküldéssel helyben vagy vidékre postán:

Egy óra	40 kr.
Negyedévre	1 frt — kr.
Félévre	2 frt — kr.
Egész évre	4 frt — kr.

Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal: Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei takarékpénztár épület) hova a hirdetések és az előfizetési díjak küldendők.

Közgazdaság.

A triezsti általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) múlt hó 29-én tartott 64-ik közgyűlésén tejesztettek be az 1895 évi mérlegek. Az előtűnk fekvő igen terjedelmes zár-zámadás 54 oldalra terjed és számos rendkívül érdekes statisztikai adatokat tartalmaz. A mérlegek valamint a nyereség és veszteség számlák már az 1896. márczius 5-iki osztr. miniszteri rendelet értelmében vannak felállítva.

Az évi jelentésből látjuk, hogy az életbiztosítási osztály díjtartaléka 1895. évi december 31-én 3 519,501 frt. 41 krral 45 231,976 frt 76 krra emelkedett. Az ugyanakkor érvényben volt életbiztosítási tőke összegek 177-718,755 frt 13 krt tettek ki, míg az év folyamán bere t díjak 7.402,467 frt 03 krra rugtak.

A tűz- és szállítmánybiztosítási ágakban a díj és illetékbevételek 10.435,513 frt 31 kr. volt, miből 3 058,827 frt 06 kr., mint kártartalék, minden tehertől menten, a jövő évre vitelre tartották át. A jövő években esedékessé váló díj-kötelezvények összege 31.142,823 frt 66 krra emelkedett.

Károkért a társaság 1895-ben 9.182,77 frt 67 krt folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetés ket a társaság alapítása óta károk fejében 281.357,598 frt 61 krral igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből hazánkra 52.626,274 frt 37 kr. esik, mely összeget a társaság 62059 káresetben kifizetett.

Az értékpapírok értékesítése, mely az év végével az alacsony árfolyamok folytán beállott, egyéb rendelkezésre állott összegekből kiegyenlített úgy, hogy az értékpapírok árfolyam ingadozása fedezetére alakított ta talék változatlanul 2 282,011 frt 44 krral összeggel új számlára átvihető volt. Azonfelül azonban még az idei nyereségből 500,000 frt egy az árfolyam ingadozása fedezetére szolgáló külön tartalék számára átutaltatott úgy, hogy az egész árfolyam tartalék 2.782 011 frt 44 krra szaporodott.

Az alapszerű nyereség tartalékkal, mely a a részvénytőke felet teszi ki, az összes nyereségtartalékok 5.487,011 frt 44 krra rugnak.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve az idei átutalások folytán 88.071,673 frt 84 krról — mintán a viszonybiztosítási tartalék kivételével — 61 051,211 frt 83 krra emelkedtek. Ezen értékekből több mint 15 millió magyar értékekre esik.

Az elert tiszta nyeresémből a társaság osztalékul, részvényenkint 136 frtot aranyban, vagyis 340 frankot fizet.

Felelős szerkesztő és lapfőadonos: Sarkadi Ignác.
Főmunkatárs: Rácz Mihály.

Nyilttér.

Legjobb
bajor-fele sör
sötét és világos minőségben
márczius 15-től kezdve
nagy üveg 13 krért
kapható:
Steiner M. Albert-nél
N.-Piacz-tér (Knapp-ház)
Vidéki megrendelések az adó kiszámítása mellett gyorsan és pontosan eszközölköttek.

SZANDICZ ADOLF

női divatáru-háza

Bémer-tér. NAGYVÁRAD. Bémer-tér.

Női konfekció gazdag választékban.

Valódi párisi és berlini modellek.

Ruhakelmék nagy raktára a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségben.

Vásznak és asztalneműekben

egyedüli raktára

az Oberleitner E. és fiai eszázár és kir. szabadalmazott vászon-gyárnak.

Szőnyegek, napernyők, férfi-divatban különlegességek.

Kivánatra árjegyzékek vagy minták bérmentve megküldetnek.

A milleniumot

tekintetbe véve

kizárólag

kész női felöltő-áruházamat

oly nagy választékkal láttam el és gyári szabott áruim oly

olcsók,

hogy bármely fővárosi czéggel versenyezhetek.

Nemes Mihály

N.-Várad, Léva Palota Köröspart Corso.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

ASSICURAZIONI GENERALI Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez. Elő- és baleset-biztosítási ág 1895.

BEVÉTEL

KIADÁS.	forint		kr.		forint	kr.		forint	kr.		forint	kr.	
I. Kifizetések (a kár felvételi költségekkel együtt):													
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	2712341		27										
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	607561		93										
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	183		24										
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	143872		31		3403678		75						
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók terítmenyeit):													
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	35016		44										
2. Jutalékok	852007		18										
3. Folyó igazgatási költségek	816008		55		1704118		17						
4. Adók és illetékek					388883		61						
III. Leírások és egyéb kiadások:													
1. Leírások teljes követelésekre	2669		76										
2. Egyéb kiadások: járulékos és kamat a hivatalkók ellátási pénztárába	65995		31		68664		97						
IV. Tartalék függő károka:													
1. Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	345186		17										
2. Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	285690		06										
3. Jégbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	420												
4. Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	50941		52		682227		75						
V. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:													
1. Díjtartalék	2842058		39										
a) Tűzbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét													
b) Szállítmánybiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	215173		67										
c) Balesetbiztosítás, levonva a viszontbiztosítók részét	111773		46		3170600		62						
2. Tőkésített nyereségtartalék	1312500												
3. Értékpapírok arfolyamtartaléka	1027514		77										
4. Kétes követelések tartaléka	40000				280014		77						
VI. Évi üzleti nyereség					833751		54						
Összesen:					1269243		45						

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási ág. (1895).

KIADÁS.	forint		kr.		forint	kr.		forint	kr.		forint	kr.	
I. Eredőleges biztosítások és járadékok fizetése:													
1. Halálesetire szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	2415325		11										
2. Elelési esetire szóló biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	490490		92										
3. Járadékfizetések	141911		68		3047697		71						
II. Fizetések visszavásárolt kötvényekért, levonva a viszontbiztosítók részét					704184		97						
III. Osztalék-fizetések biztosítottaknak					109830		78						
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztosítók terítmenyeit):													
1. Szervezési költségek (a folyó számlán teljesen törlesztve)	38622		89										
2. Szervezési költségek (törlesztve)	301885		24										
3. Folyó igazgatási költségek	549397		11										
4. Behajtási jutalékok	125317		16										
5. Orvosi költségek	52260		52		1070482		92						
6. Adók és illetékek					86768		51						
V. Leírások és egyéb kiadások: Leírások teljes követelésekre					9803		70						
VI. Függő károk tartaléka:													
1. Halálesetire szóló és vegyes biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	299410		56										
2. Elelési biztosítások, levonva a viszontbiztosítók részét	291700		05										
3. Járadékfizetések	1765		83		472876		44						
VII. A biztosítási alapok állása a számadási év végén:													
1. Díjtartalék													
a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. viszontbizt. részét													
b) Elelési bizt., lev. viszontbizt. részét													
c) Járadékfizetések													
d) Eredőleges bizt., lev. viszontbizt. részét													
e) Járadékfizetések													
2. Díjtartalék													
a) Haláles. szóló és vegy. bizt., lev. viszontbizt. részét													
b) Elelési bizt., levonva a viszontbiztosítók részét													
c) Járadékfizetések													
3. Tőkésített nyereségtartalék													
4. Értékpapírok arfolyamtartaléka													
5. Kétes követelések tartaléka													
6. A biztosítottak osztalékalapja													
VIII. Évi üzleti nyereség:					48430377		89						
Összesen:					54692165		84						

VAGYON.

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1895. december 31-én.

TEHER.

Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen		Folyó szám	A tétel neve	A		B		Összesen	
		forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.			forint	kr.	forint	kr.	forint	kr.
1	A részvényesek adósvetési a tőke be nem fizetett részéről	1837500		1837500		3675000		1	Alapítók	2625000		2625000		5250000	
2	Ingatlan bírtok			4366208	85	4366208	85	2	Tőkésített nyereségtartalék	1312500		1312500		2625000	
3	a) Városi ingatlanok							3	Tartalék alap az értékpapírok arfolyam ingadozásának fedezésére	1027514	77	1254496	67	2282011	44
4	b) Mezőgazdasági bírtokok	1277600				1277600		4	Tartalék alap kétes követelések fedezésére	40000		40000		80000	
5	Gazdasági termények	90582				90582		5	Díjtartalék folyó biztosításokra az A mérlegen	3170600	52			3170600	52
6	Építés alatt álló intézet ház Prágában			606716	76	606716	76	6	Díjtartalék folyó biztosításokra a B mérlegen			4180698	56	4180698	56
7	a) Kétszobás a társaság életbizt. kötvényeire			5003909	69	5003909	69	7	Díjtartalék függőben lévő kifizetésekre			3431378	20	3431378	20
8	b) Jelzálog által bizt., a felek halálakor felveendő tőke			3000		3000		8	A mérlegen levonás						
9	Kamatkozó jelzálogilag biztosított tőke-kölcsönök ingatlanokra	80000		1985548	80	2065548	80	9	A viszontbiztosítók részével						
10	Kölcsönök értékpapírokra	413647	87			413647	87	10	Díjtartalék a B mérlegen	682237	75			682237	75
11	Allam- és más értékpapírok	4373393	60	3789067	88	4191450	48	11	Tartalék függőben lévő kifizetésekre az A mérlegen			472876	44	472876	44
12	Folyó kamatok	126202	54	223655	51	349857	05	12	Osztalék alap az életbiztosításban nyereményekkel biztosítottak javára			591404	46	591404	46
13	Váltak a társaságban	253030	03			253030	03	13	A hivatalnokok ellátási pénztárájának vagyona	713575	48			713575	48
14	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál	1414422	06	126857	99	1540280	05	14	Jelzáloghitelzők						
15	Készpénzeslet az intézet igazgatóságánál és főbiztosánál	47426	36	24022	72	461449	08	15	Egyenleg a viszontbiztosítók számláján	769401	91	59169	40	828571	31
16	Maradvány a viszontbiztosítók számlájából	378324	20	41905	80	420430	09	16	Egyenleg az intézet főkönyvén számláján	12531	09			12531	09
17	Maradvány az A mérleg f. számlájából (L. Teher)	1146543	86	293472	06	1439015	92	17	a) Hitelzők különböző címeken	428730	63	179875	49	608605	05
18	a) Adósság különböző címek alatt	386456	38	4539	16	271045	54	18	b) Letétek kezesség és biztosíték gyanánt	1586321	37	1036125	83	2622447	10
19	b) Adósság jelzálog-kölcsönökre hátr. kamatokkal	3795		22076	96	23018	96	19	A B mérleg folyó számlájának egyenlege	59277	80			59277	80
20	c) Letétek kezesség és biztosíték gyanánt	1596321	37	1096125	83	2622447	10	20	Gidoni alapítvány	5929	47			5929	47
21	d) Letét Golschmielt alapítvány	3000				3000		21	Girard alapítvány	4977	50			4977	50
22	e) Besso József alapítvány	6000				6000		22	Goldschmielt alapítvány	3000				3000	
23	f) Galabi R. alapítvány	3000				3000		23	Besso József alapítvány	6000				6000	
24	Bitorzal és vasszekrények a társaság összes hivatalában, cégtáblák, papír- és nyomtatvány az összes raktárakban	3000				3000		24	Calabi R. alapítvány	3000				3000	
25	Értékelési jutalékok és szervezési költségek							25	Évi üzleti nyereség	833751	54	760142	92	1593894	46
	Összesen:	13278469	73	5863567	90	18942037	63		Összesen:	13273449	73	53563667	90	16687017	63

Besso József, Besso M., Br. Bozza Camillo, Báro Bruck Ottó, Romanin-Jacur Manó, Báro Morpurgo József, Segre V.

Magyarországi vezérigazgatók: **HEGEDŰS SÁNDOR**, igazgató-tanácsos. **ROTT JÓZSEF**, k. k. Az intézet hivatalos helyiségei Budapeston, Dorottya-utca 10. szám alatt, az intézet saját házában.

Bővebb zárszámadási jelentések az alanti főigazgatóknál kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatnak és élet-, tűz-, szállítmány- és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali jégbiztosítások a Magyar jég- és viszontbiztosító részv. társaság és baleset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset elleni biztosító-társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A nagyváradi főigazgató: **Kurländer és Ullmann.**

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Van szerencsénk Nagyvárad város és Biharnegye nagyérdemű közön-
ségét értesíteni, hogy a

Pilseni részvény serfözde világhírű sörének

főraktárát

átvettük s azt a

„R ó z s a b o k o r“

czimű Pilseni söresarnokbau

poharanként árusítjuk.

Ugyanott főraktárunkból naponta frissen lefejtett palaezk sört már
0 üveg vételnél díjmentesen házhöz szállítunk s vidéki megrendeléseket
pontosan eszközölünk. Palaezk söreink a főraktáron kívül minden nagyobb
fűszerkereskedésben, azonkívül a Csarnok, Lloyd és Korona kávéházakban
kaphatók.

A n. é. közönség b, figyelmét felhívjuk e világhírű sör megízlelé-
sére s maradunk

teljes tisztelettel :

HILLINGER LIPÓT és FIA,

a Pilseni részvény serfözde főraktára.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Öltönyök 24 óra alatt készíttetnek!

Uj! Korszerű férfi-szabó-üzlet! Uj!

Kossuth Lajos-utcán (Mezey-ház.)

BAUM J. S.

NAGYVÁRAD

czég alatt folyó évi május hó elsején férfi-
szabó üzletet nyitottam.

Tízennyolcz évi e szakmába vágó ta-
pasztalatom feljogosít azon reményre, hogy
t. ismerőseim, barátaim és a mélyen tisztelt
közönség pártfo asára számíthatok. A leg-
dívatosabb és legkitünőbb szöveteket tartom
raktáron. Kitünő szabásért és gyors, jutá-
nyos kiszolgálásért kezeskedik e téren is-
mert nevem.

Kiváló tisztelettel

BAUM J. S.

férfi-szabó üzlete

Nagyvárad, Kossuth-utca (Mezey-ház.)

KLEIN M.

ékszer- és óra-raktára,
Nagyvárad, Kossuth-utca.

Alkalmi vétel

mindennemű ékszer, ezüst,
arany, nickel s fali inga
órákban.

Aranygyűrűk (14 karátos)
2 frttól feljebb.

Gyors, pontos és olcsó kiszolgálás!

LEBOVITS RUDOLF és Társa

férfi-szabó üzlete

Nagyvárad, Olaszi, főutca, Bartsch-palotával szemben.

A tavaszi idényre

nagy választéku ruha-szövet raktárt

rendeztünk be

364

Elegáns szabás és legjobb kivitelről
t. megrendelőinket előre is biztosítjuk.

Gyors, pontos és olcsó kiszolgálás!

Tisztelettel jelentjük, miszerint a legujabb divatu

Tavaszi-nyári női ruha-szövetek és selyem kelmék,

jól mosható

Creton-, Toile-, Satin-, Zephir és ruhavásznak

már megérkeztek, ugyszintén

Ujdonságok

napernyőkben, virágokban és pipere-czikkekben,

továbbá

férfi nyakkendők, férfi-ingek, selyem, satin és creppe-szövetből,
melyeket tisztelt vevőink és a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlunk.

Kiváló tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

Nagyvárad, árutelep, Szent László-tér.

Gazdálkodók, vendéglősök,
szatócsok és kimérők
szíves figyelmébe!

Van szerencsém értesíteni, hogy a
már 12 év óta fennálló rum- és
likőr-gyáramat f. évi márczius
1-től

SZESZ- és pálinka-
nagykereskedéssel

kibővíttem.

A pénzügyigazgatóságtól nyert en-
gedély folytán abban a kellemes hely-
zetben vagyok, hogy 100 literen felüli
mennyiséget — tetszés szerint össze-
állítva, szesz-, közönséges- és gyümölcs-
pálinka, — ugyszintén minden fele szesz-
különlegességekből,

regale és fogyasztási adómentesen
a legjutányosabb napi árban ki-
szolgáltathatok.

Raktáram : Szent-László-tér (Zsiga-fundatio
épület 250. sz. Iroda : fiók-üzlethelyiségem-
ben, Kert-utca sarkán, hol mindennemű kü-
lönlegességeket kis mértékben árusítok.

Tisztelettel

Weisz Náthán.

Telefon-összeköttetés!

Gazdálkodók figyelmébe!

Az 1888. XXXV. italmérsi törvényezikk 5. §-a
szerint a mezőgazdasággal foglalkozók 100 liter men-
nyiségű pálinkát cselédjeik és munkásaik részére
regalia-adó mentesen beszereshetik és saját jog-
sított helyi regale-bérlőjének sem fizetendő meg a
regalia-adó, erre külön pénzügyigazgatósági engedély
szükséges, melynek beszerzésére bővebb felvilágosi-
tást szívesen nyújtok tisztelt vevőimnek.

336